

Vinogradništvo Srbije

»Südost-Echo« opisuje, kako je nemška vojaška uprava v Srbiji skrbela tudi za to, da se dvigne srbsko vinogradništvo, ki ima dobre pogoje za svoj razvoj. Najvažnejši vinorodni okoliši so v Banatu Vršec, v Srbiji pa Kruševac, Vlasotinci, Niš, Prokuplje, Jagodina, Šabac, Smederevo in Topola. Najboljši pridelek ima Smederevo, po kakovosti na drugem mestu pa je pridelek iz Topole. Vinogradi so po večini v mali posesti in v splošnem je vinogradništvo precej zastaralo, ker vinogradniki nimajo sredstev za ureditev dobrega kletarstva. Izjeme so vinogradniške zadruge, med katerimi so najnaprednejše smederevske in one iz okolice Topole. Pridelek je precej bogat in ker domača potrošnja — 35 litrov na leto in prebivalca — razmeroma ni velika, so v Srbiji in Banatu vsako leto precejšnji presežki vina za izvoz.

Pridelek pa se lahko še precej poveča. Zdaj je hektarski pridelek vina 25 do 60 hl, lahko bi se pa v vsej deželi doseglo povprečje 50 hl. Če bo to doseženo in če se zboljša tudi kakovost pridelka, bo Srbija upoštevanja vreden izvoznik vina.

Vino iz Srbije je že dolgo znano na evropskih vinskih tržiščih. Najprej so iz Srbije izvažali vino v Francijo in to že v drugi polovici prejšnjega stoletja, ko je trta uspušila francoske vinograde. Pozneje je ta nesreča doletela tudi srbske vinograde in pri obnovi vinogradov se je precej udomačila iz Francije prenešana samorodnica, ki še zdaj zavzema kakih 10 do 15% od približno 60.000 ha srbskih in banaških vinogradov. Zdaj po 30 do 40 letih je za srbske vinograde spet potrebna regeneracija in ko bo morala biti takoj po vojni izvedena, bo treba tudi skrbeti za povečanje in zboljšanje vinskega pridelka.

Les enako važen ko premog in železo

Nemški osrednji uradi za naravno gospodarstvo so pred kratkim sklenili, da je surovina les z ozirom na nujnost vojnega gospodarstva enako važna ko premog in železo. Ta sklep kaže, kako zelo se je med vojno dvignil pomen lesa. Za približno 5000 raznih namenov se danes uporablja les. Zato je tudi razumljivo, če je sečnja lesa vsako leto večja, zlasti ker je uvoz lesa iz raznih držav odpadel, les pa moral nadomestiti druge tvarine, katerih primanjkuje. L. 1934. se je posekalo 47,8 milijonov kubikov lesa, za l. 1945. pa je predvidena sečnja 90 milijonov kubikov, torej skoraj še enkrat večja. Ta sečnja znaša 160 odstotkov letnega naravnega prirastka. Kljub temu pa se ne more govoriti o divjem izsekavanju, ker so se zaradi dobre organizacije porabile predvsem rezerve iz prejšnjih let in ker se je tudi skrbelo za pozgodovanje.

Zaradi vedno večjega povpraševanja po lesu pa spada danes tudi les med surovine, ki jih primanjkuje. Tako se je potreba po jamskem lesu v zadnjih desetih letih dvignila za desetkratno, potreba po vlaknastem lesu pa za petkratno. Zato treba storiti vse potrebno, da se poseka potrebni les,

da se spravi iz gozdov in da se z lesom čim bolj varčuje. Delovnih moči za sečnjo je malo. Zato se morajo storitve razpoložljivih delovnih sil povečati. Gozdne uprave so zato izučile za gozdne delavce tudi inozemske delavce in vojne ujetnike. Poleg tega se uporabljajo novi stroji, kakor motorne žage, plačujejo se nadalje posebne nagrade za večje storitve. Poleg tega se skuša pritegniti k gozdnemu delu manjše kmetovalce, ki v zimi niso mnogo zaposleni, a tudi žene in mladeniče. Pa tudi pri popolni izvedbi določene sečnje je treba z lesom zelo varčevati. Na tem se dela že več let sistematično. Zlasti je to naloga okolj 100 zavodov za proučevanje lesa, ki so bili sedaj združeni k sodelovanju. Glavne možnosti so n. pr. v tem, da se zmanjšajo premeri stavbenega lesa, da se bolj zaščiti jamski les, da se bolje izkoristijo lesni odpadki in da se les nadomesti z drugimi surovinami in tvarinami. V tem oziru so se tudi že dosegli uspehi. Strumna organizacija bo poskrbela, da bo v bodoče za vojno važne namene lesa zadosti na razpolago.

Francoska filmska industrija

Iz dohodkov francoskih kinematografov, ki so dosegli l. 1941./42. samo 2019 milijonov, lani pa 3758 milijonov frankov, se vidi, da si je francoska filmska industrija precej opomogla. V samem Parizu so se v prej navedenih letih dohodki kinematografov zvišali od 416 na 920 milijonov frankov. Predvaja se po veliki večini domači filmi, od tujih pa le italijanski in nemški. Ameriških filmov že ves čas vojne ni na sporedu. V štirih letih je izdelala francoska filmska industrija 220 velikih filmov. Od teh jih pride 6 na leto 1940., 60 na leto 1941., 78 na leto 1942. in 59 na lansko leto. Te številke so daleč za predvojno dobo, ko so na leto izdelali po 140 velikih filmov. Močno so se zvišali produkcijski stroški. Pred vojno so znašali za film 3 do 4, zdaj pa znašajo 7 do 15 milijonov.

Priporoča se tvrdka

Robert Goli

Ljubljana
Šelenburgova ulica 3

afno trikotaža
in pletenine

F. KOS

LJUBLJANA

Židovska ulica št. 5

Denarništvo in zavarovalstvo

Švicarske zavarovalnice vseh vrst so plačale lani 20,3 milijona šv. frankov davka, dočim so predlani plačale 18,7 milijona šv. frankov.

Angleška banka je zvišala vsoto, do katere se smejo izdati bankovci brez rednega zlatega kritja za nadaljnjih 50 milijonov funtov, da je ta vsota že narasla na 1200 milijonov funtov. Zvišanje je bilo potrebno, ker je obtok bankovcev že narasel na 1146 milijonov funtov.

Čisti dobički ameriških delniških družb bodo po odpisu davkov letos prvič po l. 1938. manjši, in sicer bodo padli na 3,5 milijarde dolarjev proti 4,6 milijarde v l. 1943.

Zaradi inflacije je zelo padla vrednost čunkinskega dolarja, ki je danes vreden le 0,4 penija.

Gospodarske vesti

Centrala za kemične proizvode v Srbiji je določila najvišje dopustne cene za sveče, in sicer sme veljati 2,5 g težka sveča 50 par, 5 g težka 4 din, 12,5 g težka pa 10 din.

Direkcija madžarskih državnih železnic je napovedala velike omejitve v potniškem in blagovnem prometu. Te omejitve pa bodo lečasne. Kljub temu pa se prebivalstvo poziva, da svoja potovanja omeji na čim manjšo mero.

Sezona sečnje je bila na Madžarskem že podaljšana za en mesec, sedaj pa je bila znova podaljšana do preklica. Najbrže se bo sečnja nadaljevala do nove sečnje 1944/45, da se oskrba dežele z lesom zboljša.

V 13 romunskih podjetjih se izdelava 80 odstotkov romunske potrebe na vati in obvezilnem materialu ter 98 odstotkov na vati za konfekcijo in za čiščenje strojev. Kot surovino uporabljajo tovarne poleg manjših količin naravnih vate sintetična vlakna in tekstilne odpadke. Letno potrošnja Romunija 200—350 ton vate za zdravilne namene, 500—600 ton konfekcijske vate in 600—700 ton vate za čiščenje strojev.

Zaradi evakuacije dela prebivalstva so padli dnevni dohodki tramvajske družbe v Bukarešti od 14 na 6 milijonov lejev. Tramvaj je zato zvišal tramvajsko tarifo za 25 do 50 odstotkov.

Bolgarska vlada je v soglasju z dogovorom med nemškim in bolgarskim vladnim odborom, ki je stopil lani v veljavo, določila, da smejo biti cene nemškega blaga, ki se uvozi na Bolgarsko, za največ 50 odstotkov višje, kakor pa so bile v februarju l. 1941. Direkcija za zunanjo trgovino bo dovoljevala samo uvoz onega blaga, čegar cena bo v skladu s to določbo.

Turški trgovinski minister je potrdil, da letos ne bo mednarodnega veseljenja v Izmiru. Priredi se samo razstava turških izdelkov.

Občinska uprava v Cadixu je po obljubi državnega kredita v višini 45 milijonov pezet sklenila, da zgradi v Cadixu svobodno pristanišče. Občinska uprava računa, da bo v povojni dobi v čezmorskem trgovinskem prometu veliko zanimanja za ugodno ležeče svobodno pristanišče v Cadixu.

Na Norveškem se za civilno potrošnjo ne bodo oddajala več tekoča kuriva. Uvede se tudi stroga racionalizacija lesa za generatorje. Samo najvažnejši transporti bodo še dovoljeni.

Angleška vlada je znova znižala izvozne kvote bombažnih izdelkov za 10 odstotkov, čeprav so bile že dosedanje kvote po mnenju strokovnjakov mnogo prenizke, da bi mogle ohraniti angleško pozicijo na inozemskih trgih. Vlada utemeljuje svoj ukrep s potrebami vojske.

Zaradi napadov »V1« je bilo v Angliji pobitih toliko šip, da jih angleške steklarne ne morejo nadomestiti. »News Chronicle« poroča, da bodo sedaj šipe dobavile USA.

Cena angleškega premoga se je s 1. avgustom zvišala za 4 šilinge pri toni. S tem se je premog od začetka vojne podražil za 19 šilingov za ton.

V Angliji nočejo delavci, ki imajo skromen zaslužek, v sobotah delati, ker se boje, da bi potem bili bolj obdačeni. Angleški list »Times« se čudi, kako je kaj takšnega v vojni mogoče.

Ali ste že poravnali naročnino?

OKVIRJE izdeluje specialist **KLEIN**
Wolfova 4

Ivan Brunčič
Ljubljana, Celovška c. 42

Stavbeno in pohištveno pleskarstvo in ličarstvo. Se najtopleje priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Cena zmerna! Delo solidno!

Spedicija
in prevoznništvo

GORNIK

Ljubljana, Kolodvorska 43

Splošno kreditno društvo

r. z. z. o. z. v Ljubljani, Ulica 3. maja 5

izvršuje vse denarne posle. Sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekočih računih. — Telefon št. 38-84

TRGOVSKA KOLONIJALNO-IMPORTNA ZADRUGA

Z O. J.

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 12

K. PEČENKO

TOVARNIŠKA ZALOGA USNJA

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 41

LEOPOLD PAULIČ

zastopstvo ŠKODOVIH zavodov

Ves elektrotehnični material
v najboljši izvedbi in veliki
izberi stalno na zalogi

F. & I. Goričar

Ljubljana, Sv. Petra cesta 29
● priporoča razno manufakturno blago ●